МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Факультет здоров’я людини
Кафедра здоров’я людини

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

ДО ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

З ДИСЦИПЛІНИ **«НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА СТУДЕНТА»**

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ: Перший (бакалаврський)
ОСВІТНІЙ СТУПІНЬ: Бакалавр
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ: 05 Соціальні та поведінкові науки
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ: 053 Психологія

З А Т В Е Р Д Ж Е Н О:
на засіданні кафедри
здоров’я людини
протокол № 7 від 16.01.2025 р.

Київ – 2025

УДК 378.147:001.89]:159.9:615.82(072)

Методичні вказівки до виконання курсової роботи з дисципліни «Науково-дослідна робота студента» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної та заочної форм навчання спеціальності 053 Психологія ОПП «Психологія фізичної реабілітації» / Уклад. Т.С.Острянко, А.М. Османова, Н.А. Добровольська. Київ: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2025. 38 с.

У методичних рекомендаціях викладено загальні вимоги до змісту та оформлення курсової роботи з дисципліни «Науково-дослідна робота студента» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, які навчаються за спеціальністю 053 «Психологія» освітньо-професійної програми «Психологія фізичної реабілітації». Розкрито значення науково-дослідної роботи для підготовки кваліфікованого фахівця з психології, мету, основні завдання, послідовність і особливості виконання окремих розділів роботи. Надано рекомендації щодо змісту курсової роботи, нормативних вимог до її оформлення, організації праці здобувача вищої освітипід час написання і захисту роботи.

Розраховано на здобувачів закладів вищої освіти.

Укладачі:

Острянко Т.С. к.пед.н., доцент, доцент кафедри здоров’я людини

Османова А.М. к.психол.н., доцент, доцент кафедри психології та соціології

Добровольська Н. А. д.психол.н., зав. кафедрою здоров’я людини

Рецензент: **Олена Романенкова**, кандидат медичних наук, зав.кафедрою фізичної терапії, ерготерапії та фізичного виховання Університету «Україна».

© Османова А.М., Острянко Т.С., Добровольська Н.А. 2025
© Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2025

ЗМІСТ

ВСТУП 4
МЕТА І ЗАВДАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ 4
ОРГАНІЗАЦІЯ НАПИСАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ 8
Процес закріплення тем курсових робіт 10
Визначення наукових керівників 10
Встановлення термінів виконання 10
ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ 11
Розділи курсової роботи 166
ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ 18
ПЕРЕВІРКА ТА ЗАХИСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ 21
Критерії оцінювання курсової роботи 222
ДОДАТКИ 244
Додаток А Зразок титульного аркушу 255
Додаток Б Зразок оформлення завдання на курсову роботу 26
Додаток В Зразок оформлення змісту курсової роботи 28
Додаток Г Зразок оформлення основної частини курсової роботи 299
Додаток Д Зразок оформлення висновків до курсової роботи 31
Додаток Е Приклади оформлення бібліографічного опису у списку використаних джерел 33
Додаток З Орієнтовна тематика курсових робіт 355

ВСТУП

Методичні вказівки до підготовки та написання курсової роботи з дисципліни «Науково-дослідна робота студента» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної та заочної форм навчання спеціальності 053 Психологія ОПП «Психологія фізичної реабілітації» розроблено з урахуванням вимог Закону України «Про вищу освіту», Стандарту вищої освіти України: перший (бакалаврський) рівень вищої освіти, галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальність 053 Психологія, Положення про організацію освітнього процесу у Східноукраїнському національному університеті імені Володимира Даля (надалі – СНУ ім. В. Даля), Положення про розроблення, викладання та оформлення навчально-методичних матеріалів СНУ ім. В. Даля, освітньо-професійної програми «Психологія фізичної реабілітації».

Курсова робота є самостійною роботою, яка дає можливість проаналізувати рівень засвоєння здобувачами вищої освіти теоретичних знань та практичних навичок за обраною науковою тематикою.

Виконання та захист курсової роботи здійснюється державною мовою і передбачає оцінку здатності здобувача вищої освіти самостійно аналізувати проблеми у сфері психології фізичної реабілітації, ефективно працювати з літературними джерелами, узагальнювати й обробляти фактичні дані, обґрунтовувати власну думку, дотримуватися встановлених термінів та застосовувати теоретичні знання для вирішення практичних задач.

До загальних вимог до написання, оформлення та захисту курсових робіт відносяться: дотримання принципів академічної доброчесності; актуальність обраної теми, її відповідність сучасному стану сфери психології фізичної реабілітації та її перспективам; вивчення та критичний аналіз першоджерел, що стосуються теми; дослідження історії проблеми та її сучасного стану; чітке формулювання об'єкта, предмета, мети, завдань та методів дослідження.

Крім того, важлива послідовність і лаконічність узагальнень результатів, їх обґрунтування, висновки та пропозиції для подальших досліджень. Курсові роботи, оформлені з порушенням державних стандартів і вимог, можуть бути не допущені до захисту. Забороняється використання чужих робіт без належного посилання на авторів і джерела, а також застосування законодавчих норм без відповідних посилань. Невідповідність оформлення курсової роботи може негативно вплинути на оцінку роботи.

Тематика курсових робіт переглядається та затверджується кафедрою здоров'я людини. Здобувачі вищої освіти мають право вибирати тему своєї курсової роботи. Структура курсової роботи повинна забезпечити повне розкриття обраної теми.

За зміст, використання фактичного матеріалу та інших джерел, обґрунтованість і достовірність висновків відповідає як здобувач вищої освіти, так і науковий керівник роботи.

МЕТА І ЗАВДАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Написання науково-дослідної роботи є важливим етапом у підготовці фахівців зі спеціальності 053 «Психологія». Написання та захист курсової роботи передбачені навчальним планом освітньо-професійної програми «Психологія фізичної реабілітації» та є обов'язковими.

Метою курсової роботи є формування вміння здобувачів вищої освіти проводити самостійне наукове дослідження, дотримуючись академічної доброчесності, та використання отриманих результатів у практичній діяльності.

Курсова робота спрямовані на:

- Формування навичок самостійного наукового дослідження.
- Поглиблення теоретичних знань з обраної тематики.
- Розвиток умінь аналізувати сучасні наукові джерела та емпіричні дані.
- Формування практичних рекомендацій у сфері психології фізичної реабілітації.

Завданнями курсової роботи є:

- Визначення актуальності обраної теми дослідження.
- Теоретичний аналіз літератури за темою роботи.
- Формулювання мети, завдань, об'єкта та предмета дослідження.
- Вибір адекватних методів дослідження.
- Проведення емпіричного дослідження (за необхідності).
- Аналіз та інтерпретація отриманих результатів.
- Розробка практичних рекомендацій за результатами роботи.

Науково-дослідна робота є важливим елементом підготовки кваліфікованого фахівця з психології, оскільки сприяє:

- **Розвитку професійного мислення, творчого підходу та навичок самостійного дослідження.** Науково-дослідна діяльність дозволяє здобувачам формувати вміння критично оцінювати отриману інформацію, знаходити творчі рішення та генерувати нові ідеї для вирішення актуальних завдань психологічної практики. Це стимулює розвиток інноваційного підходу до роботи.
- **Формуванню вміння аналізувати, узагальнювати та систематизувати наукову інформацію.** У процесі роботи над дослідженням здобувачі навчаються відбирати релевантні джерела, синтезувати різні точки зору, структурувати отримані дані та робити обґрунтовані висновки.
- **Практичному засвоєнню методів дослідження, необхідних у психологічній практиці.** Виконання науково-дослідної роботи дозволяє здобувачам освоїти різноманітні методи емпіричного дослідження (анкетування, тестування, спостереження тощо), а також здобути навички їх практичного застосування для розв'язання конкретних психологічних проблем.
- **Вмінню презентувати власні наукові досягнення у вигляді завершеної роботи.** Результати дослідження оформлюються у формі наукової роботи, що навчає здобувачів представляти свої напрацювання відповідно до вимог академічного середовища. Це включає підготовку тексту, візуалізацію даних та публічний захист, що є важливими складовими

професійної діяльності психолога.

На третьому курсі науково-дослідна робота має як складатися з теоретичної частини, так і мати емпіричну (практичну) складову.

Науково-дослідна робота повинна засвідчити вміння здобувача освіти здійснювати пошук та аналіз джерел інформації, самостійно систематизувати теоретичні знання, робити обґрунтовані висновки, викладати текстовий матеріал у стислій формі грамотно й логічно, виступати із презентацією результатів роботи, апробувати, висвітлювати та захищати отримані результати дослідження.

Тематика курсових робіт щорічно визначається і затверджується кафедрою та оголошується здобувачам освіти на початку навчального року. Вона повинна відображати актуальні питання відповідної галузі, містити елементи науковості та дослідництва, передбачати практичну значимість, сприяти набуттю здобувачем освіти навичок самостійної творчої діяльності (див. додаток З).

Здобувачі освіти можуть обрати власну тему дослідження або подати власні пропозиції щодо уточнення тематики науково-дослідних робіт на розгляд відповідної кафедри. Запропоновані здобувачами вищої освіти теми погоджуються керівником і затверджуються рішенням кафедри.

У науково-дослідній роботі необхідно стисло, логічно, точно, послідовно й аргументовано викладати зміст і отримані результати досліджень, обов’язково посилатися на праці авторів і джерела, з яких запозичені матеріали або окремі результати.

Контроль за написанням курсової роботи здійснює науковий керівник, який у межах виділених навчальних годин систематично консультує здобувача вищої освіти, перевіряє роботу, допомагає у підготовці до захисту, контролює хід виконання науково-дослідної роботи відповідно до встановлених термінів.

Науково-дослідна робота може виконуватися як окрема самостійна робота або бути складовою кваліфікаційної роботи. У такому разі її тема може бути тісно пов'язана з визначеною проблематикою кваліфікаційної роботи.

Очікувані результати згідно освітньої програми:

Програмні результати навчання
ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми фізичної реабілітації та пропонувати шляхи їх розв'язання. ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань. ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань. ПР4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел. ПР5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проективні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги. ПР6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження. ПР7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки. ПР8. Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАПИСАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Виконання курсової роботи передбачає низку етапів:

1. **Вибір теми дослідження**

- ✓ Тема обирається з переліку, затвердженого кафедрою, або запропонована здобувачем вищої освіти, за умови її погодження з науковим керівником.
- ✓ Тема повинна відповідати актуальним питанням психології фізичної реабілітації.

2. **Розробка плану роботи**

- ✓ Узгодження структури та основних положень з науковим керівником.
- ✓ Визначення основних етапів роботи та термінів виконання.

3. **Збір теоретичного та емпіричного матеріалу**

- ✓ Аналіз наукових джерел (монографій, статей, дисертацій, звітів).
- ✓ Проведення попередніх консультацій з фахівцями або викладачами, які мають досвід у досліджуваній тематиці.
- ✓ Планування методів збору емпіричних даних (за необхідності).

4. **Проведення дослідження (за необхідності)**

- ✓ Організація емпіричної частини роботи, яка може включати опитування, спостереження, експеримент, аналіз кейсів тощо.
- ✓ Збір і систематизація отриманих даних.

5. **Написання тексту курсової роботи**

- ✓ Викладення теоретичних основ, результатів дослідження та розробка рекомендацій.
- ✓ Дотримання встановлених вимог до оформлення (структура, стиль, обсяг).
- ✓ Розробка висновків і практичних рекомендацій на основі отриманих результатів.

6. **Попередня перевірка роботи**

Надання завершеної роботи науковому керівникові для перевірки у разі потреби, доопрацювання роботи з урахуванням зауважень наукового керівника). Отримання відгуку керівника курсової роботи (який повинен містити характеристику роботи за всіма розділами роботи, засвідчувати рівень виконання здобувачем завдання).

- ✓ Урахування зауважень та рекомендацій.

7. **Підготовка до захисту**

Перевірка на плагіат;

Подання зброшурованої версії на кафедру у визначений термін.

- ✓ Підготовка виступу та додаткових матеріалів (доповіді, презентації, роздаткових матеріалів тощо).
- ✓ Організація передзахисту з акцентом на чіткість викладу, логічність структури та аргументованість результатів.

8. **Захист роботи**

- ✓ Презентація основних результатів дослідження перед комісією.
- ✓ Відповіді на запитання, демонстрація розуміння матеріалу та володіння темою.

Процес закріплення тем курсових робіт

На початку навчального року кафедра затверджує перелік актуальних тем курсових робіт. Здобувачі обирають тему з запропонованого переліку або пропонують власну тему, яка повинна бути погоджена з науковим керівником та затверджена кафедрою. Остаточне закріплення тем курсових робіт за здобувачами вищої освіти затверджується на засіданні кафедри відповідним протоколом.

Визначення наукових керівників

Кафедра призначає наукового керівника з числа викладачів, які мають науковий ступінь та досвід у відповідній галузі дослідження. Науковий керівник надає консультації, допомагає здобувачу вищої освіти розробити структуру роботи, обрати методи дослідження та здійснює контроль за виконанням завдань.

Встановлення термінів виконання

Кафедра визначає ключові етапи виконання курсової роботи із зазначенням кінцевих термінів, зокрема:

- ❖ Вибір теми та затвердження наукового керівника.
- ❖ Узгодження плану роботи з керівником.
- ❖ Надання здобувачами вищої освіти чорнового варіанту роботи для перевірки.
- ❖ Здача остаточного варіанту роботи на кафедру.

Здобувачі зобов’язані дотримуватися встановлених термінів, які фіксуються в графіку кафедри.

Не пізніше, ніж *за два тижні до захисту* здобувач освіти подає курсову роботу *науковому керівнику на рецензування та оцінку*. У відгуку науковий керівник дає стислу характеристику роботи, оцінює її теоретичний рівень, глибину досліджень, переваги та недоліки, обґрунтованість і доцільність

зроблених висновків та запропонованих рекомендацій, відповідність оформлення вимогам до курсових робіт. Якщо оцінка позитивна, здобувач освіти допускається до захисту курсової роботи.

У разі негативної оцінки курсова робота разом із рецензією повертається здобувачу освіти, який повинен доопрацювати її з урахуванням зауважень і лише після цього доопрацьований варіант подати науковому керівнику повторно.

Завершена курсова робота подається на кафедру не пізніше, ніж за п’ять днів до захисту. У випадку порушення термінів і порядку подання курсової роботи здобувач освіти не допускається до захисту.

За умов відсутності здобувача освіти під час захисту з поважних причин завідувач кафедри може перенести дату захисту курсової роботи.

ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота має характер завершеного наукового дослідження за змістом, логічністю викладу теми, структурою та оформленням відповідно до вимог.

Курсова робота має таку структуру:

- титульний аркуш;
- анотація (державною та англійською мовами);
- зміст;
- вступ;
- основна частина: розділи (теоретичний, емпіричний), підрозділи;
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки (за необхідності).

Титульний аркуш курсової роботи повинен містити повну назву університету, факультету, кафедри, де виконана робота; прізвище, ім’я, по батькові автора; назву роботи; шифр і найменування спеціальності; науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім’я, по батькові наукового керівника, оцінку курсової роботи за національною шкалою, кількість балів та оцінку ECTS, місто і рік (Додаток А).

Після вивчення літературних джерел і нормативних матеріалів здобувач вищої освіти складає **зміст** курсової роботи. Зміст подають на початку курсової роботи. Він містить у собі перелік скорочень, умовних позначень, символів,

одиниць і термінів (якщо вони є), вступ, заголовки розділів і підрозділів (якщо вони є), висновки, список використаних джерел, додатки (якщо вони є) із вказівкою номера сторінки, з якої починається розділ чи підрозділ. Зразок ЗМІСТУ курсової роботи наведено в Додатку Б.

Складання змісту – один із найважливіших етапів підготовчої роботи. Зміст повинен відображати сутність обраної теми, напрям її дослідження, постановку окремих питань. Після самостійного складання кількох варіантів плану здобувач вищої освіти повинен звернутися до наукового керівника. Після обговорення підготовлених варіантів відбирається (або на їх основі складається) оптимальний варіант. Під час написання роботи зміст може уточнюватися.

Після змісту (за потреби) подається перелік умовних скорочень. Такий перелік вводиться, якщо в роботі вжита специфічна термінологія, маловідомі скорочення, нові символи тощо. Перелік друкується двома колонками, у яких, ліворуч за абеткою наводять скорочення, праворуч – їх детальне пояснення. Якщо спеціальні терміни, символи, позначення і таке інше повторюється менше трьох разів, перелік не складають, а їх розшифрування наводять у тексті при першому згадуванні

У **вступі** розкривається сутність і стан наукової проблеми (завдання), її значущість, підстави і вихідні дані для розробки теми, обґрунтування необхідності проведення дослідження.

Загальна характеристика роботи подається в послідовності, що викладена нижче.

Актуальність теми. Шляхом критичного аналізу та порівняння з відомими рішеннями проблеми (наукової задачі) обґрунтовують актуальність та доцільність роботи. Висвітлення актуальності не повинно бути багатослівним. Досить кількома реченнями висловити головне – сутність проблеми або наукового завдання. Актуальність проблеми, яка зумовила вибір теми дослідження, коротко викладена історія питання за хронологічним чи концептуальним принципом.

Приклад

Актуальність теми *соціально-психологічної реабілітації дітей з порушеннями опорно-рухового апарату (ОРА)* зумовлена кількома важливими факторами, які мають безпосередній вплив на фізичний, емоційний та соціальний розвиток таких дітей.

Порушення опорно-рухового апарату у дітей, зокрема, травми чи вроджені дефекти, можуть обмежувати фізичну активність, що, в свою чергу, викликає труднощі у повсякденному житті, порушення самооцінки, емоційні проблеми (страх, тривога) та труднощі в адаптації до соціальних умов. Ці психологічні бар'єри потребують комплексної роботи через соціально-психологічну реабілітацію, щоб допомогти дітям відновити впевненість у собі та належну соціальну адаптацію.

Діти з порушеннями ОРА часто стикаються з бар'єрами в соціалізації, зокрема з обмеженими можливостями для участі у групових заняттях, іграх, спортивних або культурних заходах. Реабілітація на соціально-психологічному рівні сприяє розвитку важливих соціальних навичок, комунікації з однолітками та дорослими, що допомагає дітям почуватися більш впевнено та знижує ризики розвитку депресії чи соціальної ізоляції.

Соціально-психологічна реабілітація забезпечує дітей необхідною підтримкою для подолання психічних та емоційних труднощів, таких як знижена самооцінка, страхи перед майбутнім чи відчуття неповноцінності. Психологічні консультації, арт-терапія, групові заняття, які сприяють розвитку емоційної стійкості, можуть значно полегшити адаптацію до життя з обмеженими фізичними можливостями.

Для ефективної соціально-психологічної реабілітації необхідно інтегрувати різні методи, які враховують індивідуальні потреби кожної дитини. Це включає як індивідуальні психотерапевтичні сеанси, так і групові методи підтримки, використання сучасних технологій для реабілітації та спеціальні освітні програми, що сприяють розвитку соціальних і комунікаційних навичок.

Все вищезазначене зумовлює актуальність теми дослідження: «***СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ***».

Мета і завдання дослідження. Спочатку формулюється мета роботи, а за нею викладаються завдання, які необхідно вирішити для досягнення поставленої мети. Мета роботи – це те, заради чого проводиться дане дослідження, пишеться робота, вона повинна бути тісно пов'язана з назвою роботи. Правильне визначення мети надає змогу виокремити власний напрям дослідження, упорядкувати пошук і аналіз матеріалу, підвищити якість роботи, уникнути загальних міркувань. Формулювати мету можна, починаючи словами: “Вивчити…”, “Визначити…”, “З’ясувати…”, “Встановити…” і т. ін. Завдання повинні конкретизувати мету роботи; їх визначення пов'язане з назвами основних розділів. Метою дослідження є той результат, який автор планує досягти в результаті здійснення роботи.

Приклад 1

Метою даного дослідження є вивчення та аналіз ефективності соціально-психологічної реабілітації дітей з порушеннями опорно-рухового апарату, а також розробка та апробація методів та підходів, які сприяють їх соціальній адаптації, розвитку психоемоційної стійкості та поліпшенню якості життя.

Приклад 2

Мета дослідження полягає в теоретичному обґрунтуванні та емпіричному дослідженні соціально- психологічної реабілітації дітей з порушеннями опорно-рухового апарату.

Відповідно до мети формуються *завдання дослідження.*

Завдання – це послідовні етапи дослідницької роботи, спрямовані на досягнення поставленої мети. Завдання повинні розкривати, конкретизувати мету дослідження і в загальному підсумку повинні бути адекватні цій меті.

Відповідно, завдання можуть бути зорієнтовані на:

- вирішення певних теоретичних питань, загальної програми дослідження (виявлення сутності окремих понять, явищ, процесів, визначення параметрів та рівнів функціонування, принципів інтерпретації тощо);
- виявлення найсуттєвіших ознак та внутрішньої структури об'єкта і предмета дослідження;
- виокремлення та характеристику нових аспектів та сучасних рішень даної наукової проблеми;
- обґрунтування, виявлення системи конкретних засобів, необхідних для розв'язання наукової проблеми та організації емпіричної частини дослідження;
- розробку можливих рекомендацій щодо перспективи практичного використання результатів дослідження.

У відповідності з метою дослідження ставляться основні завдання, які уточнюють мету, розкривають основні етапи її досягнення. Зазвичай, для курсової роботи достатньо висунути 4-5 завдань.

Приклад

У відповідності з об'єктом, предметом і метою дослідження нами були визначені такі ***завдання:***

1. Проаналізувати соціально-психологічні аспекти реабілітації дітей з порушеннями ОРА, зокрема вивчення впливу фізичних обмежень на емоційний стан, соціалізацію та поведінку.
2. Розробити методики реабілітації, спрямованих на покращення психосоціальної адаптації та інтеграції дітей з обмеженими фізичними можливостями в соціум.
3. Визначити ефективність різних методів соціально-психологічної підтримки (групова терапія, арт-терапія, психотерапевтичні сеанси) у покращенні емоційного стану та розвитку соціальних навичок у дітей з порушеннями ОРА.
4. Розробити рекомендації для практичних спеціалістів, таких як психологи, соціальні працівники та медичні працівники, для покращення соціально-психологічної реабілітації дітей з порушеннями ОРА.

Об'єкт дослідження – це обрані для вивчення процес або явище, що породжують проблемну ситуацію. ***Предмет дослідження*** міститься в межах об'єкта. Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове. В об'єкті виділяється та

його частина, яка є предметом дослідження. Саме на нього спрямована основна увага, оскільки предмет дослідження визначає тему роботи.

Приклад

якщо **Тема: СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ**

ТО

Об'єкт дослідження – порушення опорно-рухового апарату

Предмет дослідження – соціально-психологічна реабілітація дітей з порушенням опорно-рухового апарату.

Методи дослідження. Викладається перелік усіх використаних у дослідженні методів. Усі дослідницькі методи можна розділити на:

теоретичні: аналіз, синтез, узагальнення, моделювання, систематизація, абстрагування тощо;

емпіричні: бесіда, спостереження, анкетування, опитування, експеримент, психомалюнки, проєктивні методи вивчення особистості тощо;

математичні: перерахувати ті критерії чи коефіцієнти, які були використані у роботі для визначення достовірності помічених тенденцій чи зв'язків;

інтерпретаційні: аналіз та тлумачення отриманих результатів, зіставлення отриманих результатів із попередніми даними, наявними в психологічній літературі.

Приклад

Для вирішення поставленої наукової проблеми та сформульованих завдань були застосовані такі ***методи дослідження:***

теоретичні: аналіз, систематизація, узагальнення, класифікація;

емпіричні: спостереження, бесіда, тести, опитування;

методи обробки та інтерпретації даних: математичні методи статистичної обробки даних дослідження.

З даної проблеми проведено дослідження із застосуванням таких *психодіагностичних методик:*

- *опитувальник тривожності Спілбергера (STAI)*
- *тест Розенберга для оцінки самооцінки, тощо*

Обрані методики повинні бути стисло описані на 1-2 сторінках у другому розділі.

Організація дослідження. Стисло викладають зміст і терміни основних етапів роботи, наводять характеристику досліджуваної вибірки (при проведенні емпіричного дослідження).

Приклад

Організація і база дослідження. Дослідження проводилось на базі навчально-наукової лабораторії кафедри фізичної культури і спорту СНУ ім В. Даля. У дослідженні брали участь 10 дітей з порушенням опорно-рухового апарату, з них 5 юнаків і 5 дівчат віком 5-7 років.

У кінці вступу описується *структура й обсяг роботи.*

Приклад

Структура й обсяг роботи: курсова робота складається зі вступу, двох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, рисунків – 3, таблиць – 5, додатків – 2.

Основний текст роботи – 35 - 40 сторінок. Список використаних джерел включає 40 найменувань. Загальний зміст складає 50 сторінок.

РОЗДІЛИ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Основна частина складається з розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів. Кожний розділ починають з нової сторінки. В кінці кожного розділу формулюють висновки зі стислим викладенням наведених у розділі наукових і практичних результатів, що дає змогу вивільнити загальні висновки від другорядних подробиць.

У розділах основної частини подають:

- огляд літератури за темою дослідження;
- виклад методів досліджень;
- відомості про проведені теоретичні та (або) емпіричні дослідження;
- аналіз і узагальнення результатів досліджень.

Курсову роботу рекомендується поділяти на два розділи.

Перший розділ є теоретичним. Він складає приблизно 30% основної частини роботи. В цьому розділі коротко описуються основні підходи до вивчення проблеми та обирається той, який і буде реалізовано в подальшому самостійному психологічному дослідженні. У першому розділі роботи викладається огляд літератури. У ньому слід стисло окреслити основні етапи розвитку наукової думки за своєю проблемою і визначити невирішені чи недостатньо вирішені питання. Саме ці питання (чи їх частина) і мають бути відправною точкою для проведення власного дослідження. Наприкінці першого розділу треба зробити стислий висновок, який є підсумком проведеного теоретичного аналізу.

Другий розділ є емпіричним і складає 70% основної частини роботи.

У *другому розділі* докладно викладаються та обґрунтовуються всі використані в роботі дослідницькі методи, послідовність та зміст всіх етапів проведеного дослідження. Подається детальний опис досліджуваної групи чи вибірки, методик дослідження та окремих методів, які застосовувалися у процесі роботи, описуються етапи емпіричної роботи та їхня послідовність.

Методики: мінімальна кількість – 2 методики. Досліджувані: за умови групового дослідження 10-20 осіб, за умови індивідуального – 5 осіб. За неможливості зібрати належний обсяг даних питання про зменшення групи досліджуваних вирішується на засіданні кафедри.

Опис групи досліджуваних висвітлює головні їх характеристики (стать, вік, освіта, соціальний стан, стан здоров'я та інші, важливі для виокремлення саме такої групи параметри). Осіб, які брали участь у дослідженні, називають “досліджувані”.

Іноді **третій розділ курсової роботи** містить аналіз результатів дослідження, а іноді – якщо це передбачено метою і завданнями, програму реабілітаційної роботи з повним описом процедури проведення та обґрунтуванням очікуваних результатів.

Аналіз отриманих результатів виконують, по можливості, із застосуванням методів математичного опрацювання результатів. Якщо ж неможливо застосувати методи статистики, виконують змістовний аналіз даних.

Кожен розділ завершується лаконічним висновком, що логічно узагальнює викладене.

У **висновках** викладаються найбільш вагомі наукові та практичні результати, що були одержані в роботі (обсяг – 2 ст.). Висновки повинні інформувати про досягнення мети дослідження й виконання конкретних поставлених завдань. Доцільно висловити власне бачення подальших перспектив дослідження проблеми. У висновках необхідно наголосити на якісних та кількісних показниках здобутих результатів, обґрунтувати достовірність результатів, викласти рекомендації щодо їх використання.

Список використаних джерел треба розміщувати в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або в порядку появи посилань у тексті. Він складається відповідно до чинних стандартів. Список використаних джерел повинен містити **не менше 30 позицій**. На всі наукові джерела, подані у списку, повинні бути посилання в тексті курсової роботи. До списку використаних джерел, оформленого з урахуванням усіх чинних вимог, слід обов’язково включати новітні видання праць українських і зарубіжних дослідників, у тому числі електронні носії та інтернет-джерела. Перелік повинен бути оформлений відповідно до правил бібліографічного опису, викладених у ДСТУ 8302:2015.

Всі джерела нумеруються арабськими цифрами.

Робота має виконуватися державною (українською) мовою. Приклади оформлення різних видів наукових джерел наведені у Додатку Е.

Додатки. У додатки за необхідності включається допоміжний матеріал: таблиці допоміжних цифрових даних; інструкції до методик; тексти опитувальників; стимульний психодіагностичний матеріал; допоміжні ілюстрації. Додатки оформлюють як продовження письмової роботи на наступних її сторінках або у вигляді окремої частини у порядку розміщення посилань у тексті роботи. Якщо додатки оформлюють на наступних сторінках

роботи, кожен такий додаток повинен починатися з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток» і велика літера української абетки, що позначає додаток (наприклад, Додаток А), за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч.

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Роботу друкують за допомогою комп'ютера на одному боці аркуша білого паперу формату А4 (210 х 297 мм) через 1,5 інтервалу. Мінімальний розмір шрифту – 14 кегль.

Обсяг роботи повинен становити 35-40 сторінок друкованого тексту. Мінімальний обсяг основної частини курсової роботи – 30-35 друкованих сторінок. До основної частини кількості сторінок роботи не входять − титульна сторінка та зміст, додатки, список використаної літератури.

Шрифт Times New Roman 14, міжрядковий інтервал – 1,5 см. Текст роботи необхідно друкувати, залишаючи береги таких розмірів: лівий – 25 мм, правий – 10 мм, верхній і нижній – 15 мм. Шрифт друку повинен бути чітким, чорного кольору. Абзацні відступи – 1,25 см. Текст основної частини роботи поділяють на розділи, підрозділи, пункти та підпункти.

Заголовки структурних частин роботи «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами симетрично до тексту. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Заголовки пунктів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу в розрядці в підбір до тексту. У кінці заголовка, надрукованого в підбір до тексту, ставиться крапка.

Відстань між заголовком (за винятком заголовка пункту) та текстом повинна становити 2 інтервали. Кожну структурну частину роботи треба починати з нової сторінки.

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів, малюнків, таблиць, формул подають арабськими цифрами без знака №.

Першою сторінкою курсової роботи є титульна сторінка, яка включається до загальної нумерації сторінок і на якій номер сторінки не ставиться. Сторінки треба нумерувати без крапки. Сторінки роботи нумеруються арабськими цифрами в правому верхньому кутку зі збереженням наскрізної нумерації усього тексту.

ЗМІСТ, ВСТУП, ВИСНОВКИ, СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ, ДОДАТКИ не нумерують як розділи.

Такі структурні частини роботи, як зміст, перелік умовних позначень, вступ, висновки, список використаної літератури, додатки не мають порядкового номера. Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок розділу.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. В кінці номера підрозділу повинна стояти крапка, наприклад: «2.3.» (третій підрозділ другого розділу). Потім у тому ж рядку наводять заголовок підрозділу.

Приклад

РОЗДІЛ 1.
ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ, ЩО МАЮТЬ ПОРУШЕННЯ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ

1.1. Сутність та специфіка організації соціально-психологічної роботи з дітьми з інвалідністю

Якщо назва розділу наводиться в одному рядку з номером цього розділу, тоді після номера ставиться крапка

Приклад:

РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ, ЩО МАЮТЬ ПОРУШЕННЯ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ

2.1. Сутність та специфіка організації соціально-психологічної роботи з дітьми з інвалідністю

Графіки, схеми та таблиці, розміщені на окремих сторінках пояснювальної записки, включають до загальної нумерації сторінок. На всі запозичені ілюстрації також повинні бути посилання.

Ілюстрації (схеми, графіки, рисунки) і таблиці необхідно подавати безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації позначають словом «Рис.», «Мал.» і нумерують послідовно в межах розділу. Номер ілюстрації повинен складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка. Наприклад: Рис. 1.2. (другий рисунок першого розділу). Номер ілюстрації, її назву та пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією.

Приклад:

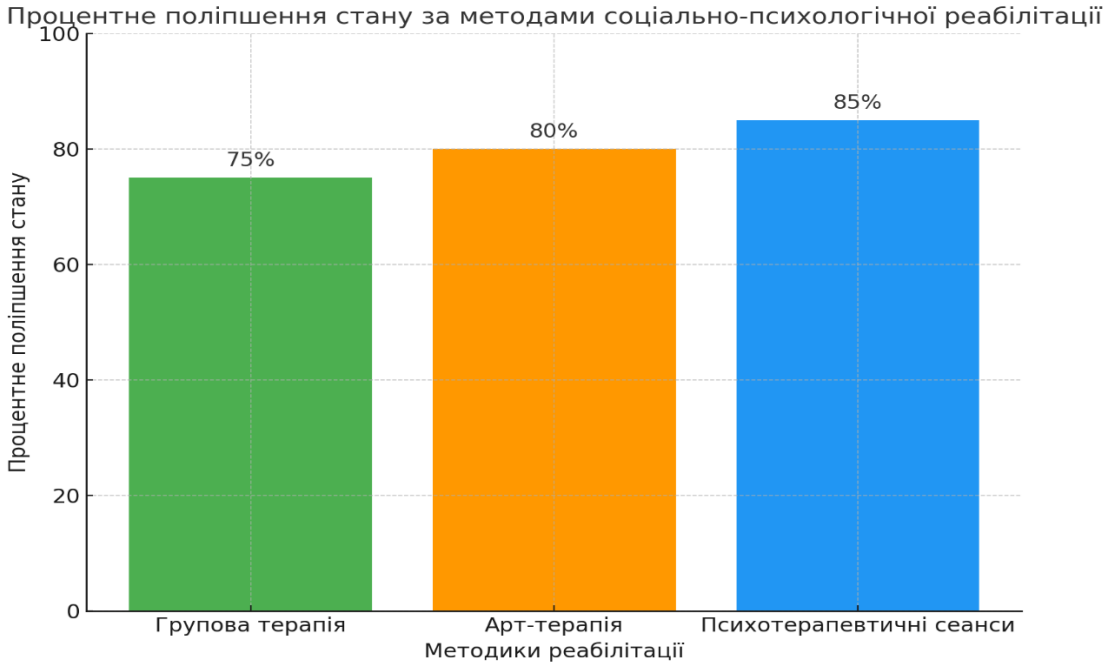

Рис. 2.1. Діаграма показників поліпшення стану дітей за різними методиками соціально-психологічної реабілітації

Таблиці нумерують послідовно. У правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці розміщують напис «*Таблиця*» (курсивом) із зазначенням її номера. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу та порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: «*Таблиця 1.2*» (друга таблиця першого розділу). При перенесенні частини таблиці на інший аркуш (сторінку) слово «*Таблиця*» і номер її вказують один раз праворуч над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть слова «*Продовж. табл.*» і вказують номер таблиці, наприклад: «*Продовж. табл. 1.2*». Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею (на наступному рядку після слова «*Таблиця*») та друкують жирним шрифтом по центру.

Посилання в тексті роботи на джерела слід зазначити порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками, наприклад, «... у працях [1–7]...». Посилання на ілюстрації роботи вказують порядковим номером ілюстрації, наприклад, «рис. 1.2». Посилання на формули роботи вказують порядковим номером формули в дужках, наприклад «... у формулі (2.1)». На всі таблиці роботи повинні бути посилання в тексті, при цьому слово «таблиця» в тексті пишуть скорочено, наприклад: «... у табл. 1.2». У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації треба вказувати скорочено слово «дивись», наприклад:

«див. табл. 1.3»

Джерела можна розміщувати в списку одним із таких способів: у порядку появи посилань у тексті (найбільш зручний для користування), в алфавітному

порядку прізвищ перших авторів, у хронологічному порядку. Відомості про джерела, які включені до списку, необхідно давати згідно з вимогами державного стандарту з обов'язковим наведенням назв праць. Приклад оформлення відомостей подано у розділі 3.

Додатки оформлюють як продовження роботи на наступних її сторінках, розміщуючи їх у порядку появи посилань на додатки у тексті роботи. Додаток повинен починатися з нової сторінки, мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово

«Додаток » і велика літера, що позначає додаток. Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь, наприклад, додаток А, додаток Б тощо. Один додаток позначається як додаток А.

ПЕРЕВІРКА ТА ЗАХИСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ

До захисту допускаються здобувачі освіти, які в повному обсязі виконали завдання курсової роботи і мають рецензію керівника, що є основою для оцінювання роботи.

Курсова робота (пояснювальна записка) здається керівнику для перевірки та рецензування за два тижні до запланованого захисту курсових робіт.

Курсова робота подається на кафедру в терміни, передбачені графіком навчального процесу. Захист курсової роботи проводиться публічно до початку заліково-екзаменаційної сесії згідно з розкладом.

Процедура захисту передбачає стислий виклад здобувачем освіти головних завдань дослідження, отриманих результатів, висновків та відповідей на запитання.

У доповіді зазначаються мета, завдання, об’єкт, предмет та методи дослідження, стисло викладаються питання, винесені на захист, доповідаються висновки із результатами проведеного дослідження. Під час доповіді бажане використання наочного матеріалу, оформленого у вигляді презентації та роздаткового матеріалу (таблиці, схеми, графіки, результати досліджень, висновки та пропозиції тощо).

Презентація виступу повинна містити:

- короткий теоретичний вступ (вказати, хто займався досліджуваною проблемою і які підходи вироблені) (1-2 слайди);
- мета (1 слайд);

- характеристика вибірки (1 слайд);
- методи та методики дослідження (1 слайд);
- опис результатів дослідження (5 слайдів);
- висновки та рекомендації (1-2 слайди).

Обговорення результатів та виставлення оцінки проводиться комісією у присутності здобувачів освіти. Здобувач освіти, який не захистив курсову роботу, допускається, після її доопрацювання, до повторного захисту згідно з графіком ліквідації академічної заборгованості. Під час оцінювання курсових робіт враховуються відповідність змісту курсової роботи темі, меті і завданням, що визначались у вступі, новизна теми, якість оформлення курсової роботи, вчасність подання роботи та якість захисту курсової роботи.

Критерії оцінювання курсової роботи

Оцінку «відмінно» заслуговує курсова робота, в якій повно і всебічно розкрито теоретичний зміст теми, проведено глибокий аналіз матеріалів про об'єкт дослідження, спостерігається творчий підхід до проблеми, зроблено обґрунтовані висновки. На захисті здобувач освіти вільно володіє інформацією щодо отриманих результатів дослідження і відповідає на всі запитання членів комісії.

Оцінку «добре» заслуговує курсова робота, яка виконана на достатньо високому теоретичному рівні, тема дослідження висвітлена повно і всебічно, висновки і пропозиції сформульовані правильно, але є певні неточності, деякі помилки.

Оцінку «задовільно» заслуговує курсова робота, яка виконана на достатньому теоретичному рівні, достатньо повно висвітлена тема дослідження, висновки в цілому правильні, але недостатньо аргументовані, на захисті здобувач освіти не дав відповіді на всі запитання членів комісії.

Оцінку «незадовільно» отримують роботи, які не відповідають наведеним вимогам, а також ті, що подані до захисту пізніше зазначених строків.

Шкала оцінювання здобувачів вищої освіти

<table>
<tr><th rowspan="2">Сума балів за всі види навчальної діяльності</th><th rowspan="2">Оцінка ECTS</th><th colspan="2">Оцінка за національною шкалою</th></tr>
<tr><th>для екзамену, курсового проекту (роботи), практики</th><th>для заліку</th></tr>
<tr><td>90 – 100</td><td>A</td><td>відмінно</td><td rowspan="5">зараховано</td></tr>
<tr><td>82-89</td><td>B</td><td rowspan="2">добре</td></tr>
<tr><td>74-81</td><td>C</td></tr>
<tr><td>64-73</td><td>D</td><td rowspan="2">задовільно</td></tr>
<tr><td>60-63</td><td>E</td></tr>
<tr><td>35-59</td><td>FX</td><td>незадовільно з можливістю повторного складання</td><td>не зараховано з можливістю повторного складання</td></tr>
<tr><td>0-34</td><td>F</td><td>незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни</td><td>не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни</td></tr>
</table>

ДОДАТКИ

Додаток А
Зразок титульного аркушу

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ
Факультет здоров'я людини
Кафедра здоров'я людини

КУРСОВА РОБОТА

з дисципліни «Науково-дослідна робота студента»
(назва дисципліни)

на тему:_____
_____

здобувача (ки) ____курсу_____групи

спеціальність 053 Психологія

_____ _____
(прізвище та ініціали) (підпис)

Керівник роботи:

_____ _____
(Ім'я, ПРІЗВИЩЕ) (підпис)

Результати захисту:
Національна шкала _____
Кількість балів: _____
Оцінка: ECTS _____

Члени комісії:
1.
(прізвище та ініціали) _____ (підпис)
2.
(прізвище та ініціали) _____ (підпис)

Київ 202_

Додаток Б
Шаблон (версія 01)
Затверджений наказом ректора СНУ ім. В. Даля
10.07.2019 № 199/17

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

ННІ, факультет
_____

Кафедра _____

Освітній ступінь _____
(бакалавр, магістр)

Спеціальність _____
(шифр і назва)

Спеціалізація _____
(шифр і назва)

З А В Д А Н Н Я
НА КУРСОВИЙ ПРОЕКТ (РОБОТУ) ЗДОБУВАЧУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

_____
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема проекту (роботи)_____
_____
_____

керівник проекту (роботи)_____,
(прізвище, ініціали, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені розпорядженням по кафедрі від "___"_____20__року

2. Строк подання студентом проекту (роботи)_____

3. Вихідні дані до проекту (роботи)_____
_____
_____
_____

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)_____
_____
_____
_____
_____

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслеників)
_____
_____
_____
_____

6. Дата видачі завдання_____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів курсового проектування	Строк виконання етапів	Примітка

Здобувач вищої освіти _____ _____
(підпис) (ініціали і прізвище)

Керівник проекту (роботи) _____ _____
(підпис) (ініціали і прізвище)

Додаток В
Зразок оформлення змісту курсової роботи

ЗМІСТ

ВСТУП…… 3
РОЗДІЛ 1. ДИТИНА З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ: ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ТА ІНТЕРПРЕТАЦІЇ… 7
1.1. Інвалідність як соціальна проблема: теорії та інтерпретації…… 7
1.2. Міждисциплінарний огляд стилю життя та проблем дітей з порушенням рухового апарату…….
1.3. Інвалідність та гендерні стереотипи: аналіз проблеми …….....
Висновки до розділу 1……
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ, ЩО МАЮТЬ ПОРУШЕННЯ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ….....
2.1. Сутність та специфіка організації соціально-психологічної роботи з дітьми з інвалідністю ……
2.2. Технологія соціальної реабілітації дітей з порушенням опорно-рухового апарату…….....
2.3. Психологічні аспекти та сучасні технології соціально-психологічної роботи з дітьми з інвалідністю …..……
Висновки до розділу 2……...……..
ВИСНОВКИ .....
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ..... 40
ДОДАТКИ

Додаток Г
Зразок оформлення основної частини курсової роботи на тему «Соціально-психологічна реабілітація дітей з порушенням опорно-рухового апарату»

РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ, ЩО МАЮТЬ ПОРУШЕННЯ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ

2.1. Сутність та специфіка організації соціально-психологічної роботи з дітьми з інвалідністю

Соціально-психологічна робота з дітьми з інвалідністю, зокрема з порушеннями опорно-рухового апарату (ОРА), має на меті сприяння їхній адаптації до соціального середовища, покращення психоемоційного стану та розвиток соціальних навичок, що дозволяє дитині повною мірою брати участь у житті громади. Враховуючи фізичні обмеження, такі діти стикаються з особливими труднощами в соціалізації та інтеграції в суспільство. Задача соціально-психологічної роботи полягає у створенні таких умов, де кожна дитина зможе отримати підтримку для подолання цих труднощів.

Соціально-психологічна робота з дітьми з інвалідністю охоплює різноманітні аспекти: від роботи з психологічним благополуччям і емоційною підтримкою до розвитку соціальних навичок, самооцінки та комунікації з однолітками та дорослими. Важливою складовою є інклюзивний підхід, який дозволяє враховувати особливості кожної дитини, надаючи індивідуальну допомогу в процесі реабілітації та соціалізації (Костюк, 2015) [12].

Соціально-психологічна робота має на меті не лише підтримку, але й активне включення дітей з інвалідністю в соціальні процеси. Особливу увагу слід приділяти розвитку їхньої психоемоційної стійкості, оскільки фізичні обмеження можуть сприяти формуванню низької самооцінки, відчуття ізоляції або депресії (Барабанова, 2017) [2].

Організація соціально-психологічної роботи з дітьми з порушеннями ОРА потребує комплексного підходу, включаючи співпрацю з батьками, педагогами,

лікарями та іншими фахівцями. Враховуючи фізичні обмеження дітей, важливо створювати доступні для них умови для розвитку — як фізичні, так і психологічні. Для цього використовуються різноманітні методи та прийоми, такі як арт-терапія, групові тренінги, психологічні консультації, а також фізична терапія, яка сприяє поліпшенню фізичного стану та адаптації до навколишнього середовища (Лукашевич, 2016) [14].

Однією з важливих складових є робота з родиною дитини. Батьки повинні мати змогу отримати не лише медичну, але й психологічну підтримку для ефективного виконання ролі первинного реабілітолога дитини. Спільна робота психолога, соціального працівника та педагогів сприяє кращій соціалізації дитини та її успішному включенню в освітній процес.

Особливе значення має використання інклюзивних методик, що дозволяють забезпечити рівні можливості для розвитку дітей з інвалідністю в усіх сферах їхнього життя. Це включає в себе інтеграцію в освітні заклади, участь у позакласних заходах та соціальну активність у межах громади. Важливим є також створення безбар'єрного середовища, як фізичного, так і соціального, що дозволяє дітям з інвалідністю реалізувати свій потенціал.

Додаток Д

Зразок оформлення висновків до курсової роботи на тему «Соціально-психологічна реабілітація дітей з порушенням опорно-рухового апарату»

ВИСНОВКИ

У процесі виконання курсової роботи були досягнуті основні цілі та завдання, поставлені в рамках дослідження соціально-психологічної реабілітації дітей з порушеннями опорно-рухового апарату (ОРА). Результати дослідження підтвердили важливість комплексного підходу до реабілітації та соціалізації таких дітей, а також необхідність застосування різних методик для забезпечення ефективного процесу реабілітації.

1. Проаналізовано соціально-психологічні аспекти реабілітації**.** Вивчення впливу фізичних обмежень на емоційний стан, соціалізацію та поведінку дітей з порушеннями ОРА показало, що обмеження в фізичних можливостях значно впливають на психоемоційний стан дітей, що може призводити до зниження самооцінки, депресії та соціальної ізоляції. Відсутність належної психологічної підтримки ускладнює адаптацію таких дітей до соціального середовища.

2. Розроблено методики реабілітації. У процесі дослідження було розроблено низку методик, які сприяють покращенню психосоціальної адаптації та інтеграції дітей з обмеженими фізичними можливостями в соціум. Серед таких методик були інтеграційні програми, що включають арт-терапію, групову терапію та інші соціально-психологічні методи. Ці методики дозволяють зменшити відчуття ізоляції та допомагають дітям знайти своє місце в соціумі.

3. Визначено ефективность методів соціально-психологічної підтримки**.** Результати дослідження підтвердили високу ефективність таких методів, як групова терапія, арт-терапія та психотерапевтичні сеанси, у покращенні емоційного стану дітей з порушеннями ОРА. Вони сприяють розвитку соціальних навичок, зниженню тривожності, а також поліпшенню комунікативних навичок, що дозволяє дітям більш успішно взаємодіяти з однолітками та дорослими.

4. Розроблені рекомендації для практичних спеціалістів. На основі отриманих результатів було розроблено низку рекомендацій для психологів, соціальних працівників та медичних працівників щодо вдосконалення соціально-психологічної реабілітації дітей з порушеннями ОРА. Рекомендується застосовувати комплексний підхід до реабілітації, що включає фізичні, психологічні та соціальні методи, а також враховувати індивідуальні особливості кожної дитини для забезпечення максимальної ефективності реабілітаційного процесу.

Таким чином, проведене дослідження підтверджує важливість соціально-психологічної підтримки дітей з порушеннями опорно-рухового апарату та необхідність використання різноманітних методів для забезпечення їхньої ефективної реабілітації та соціалізації. Реалізація запропонованих методик і рекомендацій дозволить значно покращити якість життя цих дітей і забезпечити їх успішну інтеграцію в соціум.

Додаток Е

ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ У СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015

Приклад оформлення літературного джерела

Посилання на монографії, підручники:

1. Якщо один автор

1. Іванова І.Б. Соціальна робота з людьми з особливими потребами : навч. посіб. Київ, 2011. 416 с.

2. Капська А.Й. Соціальна робота: технологічний аспект : навчальний посібник. Київ : ЦНЛ, 2014. 352с.

3. Звєрєва І.Д. Соціальна робота в Україні : навч. посіб. Київ : Наук. світ, 2003. 233 с.

4. Лукашевич М.П. Соціальна робота (теорія і практика) : підручник. Київ : Каравела, 2020. 368 с.

2. Якщо два або три автори

1. Бойко О.М., Бондаренко Н.Б. Соціальна робота з конкретними групами клієнтів : навчальний посібник. Київ : Каравела, 2015. 160 с.

2. Гура О.І., Гура Т.Є. Психологія управління соціальною організацією : навч. посіб. 2-ге вид., доп. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 212 с.

3. Кочубей Т.Д., Бойко О.М. Соціальна робота з різними групами клієнтів : навчальний посібник. Умань : ФОП Жовтий О.В., 2016. 278 с.

4. Кузнєцов М.А., Фоменко К.І., Кузнецов О.І. Психічні стани студентів у процесі навчально-пізнавальної діяльності : монографія. Харків : ХНПУ, 2015. 338 с.

5. Моргун В.Ф., Москаленко Л.С. Кваліфікаційні наукові роботи з психології: курсова, дипломна, магістерська : методичні рекомендації для студентів. Полтава, 2017. 71 с.

3. Посилання на багатотомне видання:

1. Енциклопедія Сучасної України / редкол.: І. М. Дзюба та ін. Київ : САМ, 2016. Т. 17. 712 с.

4. Частина періодичного видання (посилання на статті):

1. Баранцова Т. Соціокультурна реабілітація молоді та дітей-інвалідів: соціальна робота з молоддю та дітьми із функціональними обмеженнями. *Соціальна політика і соціальна робота.* 2004. № 1. С. 65-72.

5. Посилання на дисертації:

1. Захаріяш Л.П. Вплив образу підприємця на професійне

самовизначення старшокласників. Дис. канд. психол. наук: 19.00.05. Ін-т соц. та політ. психології НАПН України. Київ, 2014.180 с.

6. Посилання на автореферат дисертації:

1. Вакулеч Т.М. Психологічні чинники запобігання інтернет-залежності підлітків: автореф. дис… канд. психол. наук: 19.00.07. Прикарп. нац. ун-т імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 2006. 21 с.

7. Посилання на електронний ресурс:

1. Галунько В. Поняття права: багатогранність та інтеграційна однозначність // Форум права: електрон. наук. фахове вид. 2012. № 2. URL: http://www.nbuv.gov.ua (дата звернення: 22.10.2021)

2. Конституція України: Закон від 28.06.1996 № 254. База даних Законодавство України / ВР України. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D (дата звернення: 22.04.2025).

Додаток 3

Орієнтовна тематика курсових робіт

№	Тема курсової роботи
1.	Вплив емоційного стану на ефективність фізичної реабілітації.
2.	Роль когнітивно-поведінкової терапії у процесі реабілітації.
3.	Соціально-психологічні чинники адаптації осіб із травмами до нового способу життя.
4.	Теорії стресу та їх застосування у психологічній реабілітації пацієнтів
5.	Психологічна діагностика у процесі реабілітації: методи та інструменти.
6.	Ефективність арт-терапії в реабілітації пацієнтів із неврологічними розладами.
7.	Застосування психоедукації у роботі з пацієнтами реабілітаційних центрів.
8.	Вплив групової терапії на відновлення психосоціальної функціональності після травм.
9.	Дослідження мотивації пацієнтів до проходження курсу фізичної реабілітації.
10.	Особливості емоційного вигорання у реабілітаційних фахівців.
11.	Взаємозв’язок між типом особистості та ефективністю фізичної реабілітації.
12.	Психологічні аспекти взаємодії у команді реабілітаційних фахівців.
13.	Роль сімейної підтримки у процесі відновлення пацієнтів
14.	Дослідження мотивації пацієнтів до проходження курсу фізичної реабілітації.
15.	Соціальна ізоляція та її вплив на психоемоційний стан пацієнтів після травм.
16.	Інклюзивні практики у реабілітаційних центрах: психологічні аспекти.
17.	Психосоціальні особливості людей з порушеннями здоров’я у сучасному суспільстві.
18.	Адаптація учасників бойових дій до цивільного життя: психологічний супровід.
19.	Психологічні проблеми інтеграції осіб із порушеннями зору в суспільство
20.	Використання віртуальної реальності у психологічній реабілітації.
21.	Біологічний зворотний зв’язок (biofeedback) як інструмент у роботі психолога-реабілітолога.
22.	Мобільні додатки для психологічної підтримки пацієнтів у процесі фізичної реабілітації.
23.	Роль цифрових технологій у самоконтролі емоційного стану пацієнтів.
24.	Інтеграція психологічної та фізичної реабілітації: сучасні тренди.
25.	Використання віртуальної реальності у психологічній реабілітації.
26.	Вплив тривожності на суб’єктивне благополуччя особистості.
27.	Соціально-психологічні чинники фізичної реабілітації спортсменів.

28.	Вплив соціально-психологічних чинників на фізичну реабілітацію при психосоматозах.
29.	Специфіка психології фізичної реабілітації дітей з інвалідністю.
30.	Психологічні особливості саморегуляції особистості.

Завідувачу кафедри
здоров’я людини
_____
(прізвище, ініціали)

здобувача (ки) першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальності 053 «Психологія»
_____курсу, групи _____,

_____

тел.

Заява

Прошу затвердити тему курсової роботи: _____

_____

Науковим керівником прошу призначити:

_____
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

_____ _____
Дата Підпис

1. Завідувач кафедри _____
(Ім’я, ПРІЗВИЩЕ)
2. Керівник курсової роботи _____
(Ім’я, ПРІЗВИЩЕ)

Навчальне видання

МЕТОДИЧІ ВКАЗІВКИ
Методичні вказівки до виконання курсової роботи з дисципліни «Науково-дослідна робота студента» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної та заочної форм навчання спеціальності 053 Психологія ОПП «Психологія фізичної реабілітації»
(Електронне видання)

Укладачі: ОСТРЯНКО Тетяна Сергіївна
ОСМАНОВА Алімє Маметівна
ДОБРОВОЛЬСЬКА Наталія Анатоліївна

Оригінал-макет Т.С. Острянко

Підписано до друку_____
Формат 60х841/16. Папір типограф. Гарнітура Times.
Друк офсетний. Умов. друк. арк. ____. Облік. видавн. арк. ____
Тираж ____екз. Вид. №_____. Замовл. №_____. Ціна договірна.

Видавництво Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля

Адреса видавництва: м. Київ, вул. Іоанна Павла ІІ, 17.
Телефон: +38 (050) 218 04 78, факс (06452) 4 03 42
E-mail: vidavnictvosnu.ua@gmail.com